

Akademisyen Dijitalle?me Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademisyen Dijitalle?me Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16587>

Özet

Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği, yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin mesleki ve sosyal yaşamlarında dijital teknolojilere adaptasyon düzeylerini ve bu teknolojileri kullanma sıklıklarının ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, Pınar Koç tarafından 2018 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Toplam 15 maddeden oluşan bu araç, akademisyenlerin **dijitalleşme** düzeyini üç temel faktörde incelemekte ve 5'li Likert Ölçeği formatında yanıtlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Akademisyen, Dijitalleşme, Teknoloji Kullanımı, Eğitim Teknolojileri, Yükseköğretim, Cronbach's α , Faktör Analizi.

Yazarlar

Pınar Koç

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversitelerde görev yapan akademik personelin (öğretim üyeleri ve araştırma görevlileri) dijital araçlar ve yöntemleri profesyonel ve kişisel hayatlarına ne kadar entegre ettiğini belirlemektir. Bu araç, özellikle akademisyenlerin pedagojik faaliyetlerdeki teknoloji kullanımı yetkinliklerini ve mesleki gelişim süreçlerindeki dijital işbirliği becerilerini nicel olarak ölçme ihtiyacından doğmuştur.

Bu ölçek, yükseköğretim kurumlarının **dijitalleşme** süreçlerini değerlendirmelerine ve **akademisyen** eğitim programlarının dijital yetkinlikleri artırma odağında planlanmasına yönelik önemli veriler sunmayı hedeflemektedir. Dijital adaptasyonun farklı yaşam alanlarındaki yansımalarının bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmaktadır.

Yapı

Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği, akademisyenlerin dijital teknolojilere yönelik tutum ve davranışları temsil eden, birbirinden bağımsız ancak ilişkili üç temel alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, toplam 15 madde ile bu üç boyutu eğitim olarak temsil etmektedir (her boyutta 5 madde).

Ölçeğin ölçtüğü üç temel yapısal faktör şunlardır:

Teknolojinin Eğitim ve Öğretim Alanında Kullanımı: Akademisyenlerin ders içeriğini geliştirme,

materyal oluşturma ve öğrenci etkileşimini dijital platformlar aracılığıyla yönetme pratiklerini kapsar.

Mesleki Gelişim Amacıyla Teknolojiden Yararlanma: Bilimsel işbirlikleri, makale veya bildiri hazırlama süreçlerinde çevrimiçi araçlar kullanma ve mesleki amaç oluşturma gibi profesyonel ilerlemeye yönelik dijital faaliyetleri içerir.

Sosyal Yaşamda Teknoloji Kullanım: Akademisyenin kişisel ve sosyal bağlamda dijital araçlar (konum paylaşım, sosyal medya vb.) kullanma alışkanlıkları ve adaptasyonunu gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. İlk olarak uygulanan açılımlı faktör analizi (AFA) sonuçları, ölçeğin 15 maddelik yapısal teorik beklentilerle uyumlu olarak üç faktörlü bir yapıyı gösterdiğini ortaya koymuştur.

Yapısal geçerliliğin sağlamasını pekiştirmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) de uygulanmıştır. DFA sonuçları, üç faktörlü yapısal model uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu ve maddelerin ilgili faktörlere güçlü yükler verdiğini doğrulamıştır. Bu durum, ölçeğin dijitalleşme yapısal geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı (Internal Consistency) ile değerlendirilmiştir. Tüm ölçek için hesaplanan toplam iç tutarlılık değeri **0,801** olarak tespit edilmiştir. Bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu işaret etmektedir.

Alt boyutlara göre hesaplanan Cronbach's α değerleri ise aşağıdaki gibidir:

Teknolojinin Eğitimde Kullanım Boyutu: 0,836

Mesleki Gelişimde Teknoloji Kullanım Boyutu: 0,709

Sosyal Yaşamda Teknoloji Kullanım Boyutu: 0,700

Her bir alt boyutun güvenilirlik katsayısının 0,70 sınırının üzerinde olması, ölçeğin alt yapıları da tutarlı ve güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısal belirlenmesi sürecinde kullanılan açılımlı faktör analizi (AFA), ölçeğin 15 maddeden oluştuğunu ve bu maddelerin üç ayrı faktöre ayrıldığını göstermiştir. Bu faktörler, ölçeğin çok boyutlu yapısal olduğunu göstermektedir.

Daha sonra gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi, üç faktörlü modelin akademik popülasyon

üzerindeki verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu analizler, ölçe?in yap?sal olarak sa?lam oldu?unu ve **akademisyen** dijital adaptasyonunu ölçmek için sa?lam bir araç sundu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: 15 maddeden olu?an, üç alt boyutlu öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademisyen (Yüksekö?retim Kurumu Personeli)

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde görev yapan ö?retim elemanlar? ve ara?t?rma görevlileri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r. Derecelendirme format?: (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Anahtar Kelimeler

Dijital Adaptasyon, Akademik Ya?am, Mesleki Geli?im, Sosyal Teknoloji Kullan?m?, Yüksekö?retim, Dijitalle?me.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: pinarkoc1995@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Süleyman Demirel Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Isparta (Tez kayna??na göre).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademisyen Dijitalle?me Ölçe?i, yay?nlanmam?? bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmittir. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar P?nar Koç ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [akademisyen-dijitallesme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Koç, P. (2018). *Akademisyen dijitalleşme ölçeği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek 15 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. Örnek maddeler şunlardır:

Teknolojinin eğitim ve öğretim alanında kullanımı (5m): Eğitim materyallerimi oluşturulmada dijital teknolojiden yararlanırım.

Mesleki gelişim amacıyla teknolojiden yararlanma (5m): İnternet üzerinden meslektaşlarımla ortak çalışmalar yaparım (makale yazmak, bildiri hazırlamak, konferans vb.).

Sosyal yaşamda teknoloji kullanımı (5m): Gittiğim yerlerde konum paylaşım yaparım.